

К. е. н. Надвиничний С. А.

Тернопільська академія народного господарства

**ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ
БЕЗПЕКИ**

Продовольча безпека є однією з головних складових загальноекономічної безпеки будь-якої країни. Завдяки вирішенню продовольчої проблеми досягається, насамперед, сталий соціально-

Міжнародна науково-практична конференція „Наукові дослідження - теорія та експеримент '2005”

економічний розвиток людства та його відтворювальний процес, включаючи демографічне відтворення [1. с.33]. У Концепції економічної безпеки України вона трактується як стан захищеності населення країни від недостатнього харчування та наявностей у держави необхідних ресурсів для її забезпечення.

Стабільне забезпечення населення окремої країни продовольством необхідної кількості, асортименту, якості та безпеки продуктів харчування разом з ринковими відносинами формують *продовольчу безпеку* населення регіону, країни і світу загалом. Навіть з урахуванням глобалізаційних процесів вона в окремій країні виступає національною проблемою, розв'язання якої залежить не тільки від розвитку внутрішнього ринку, а й від зовнішньої торгівлі. Тому її сутність для споживачів, визначається раціональним рівнем забезпечення всіх верств населення продуктами харчування. Для ефективного вирішення проблеми продовольчої безпеки доцільно виділити чотири її рівні: *міжнародна, державна, регіональна та суб'єктна* (на рівні окремої людини, сім'ї або соціальної групи). Особливу увагу при проведенні наукових досліджень заслуговує регіональна, так як кожен регіон має свої особливості, а відтак у зону уваги потрапляють регіони, що мають низький рівень продовольчої безпеки [2;3]. Головним елементом успішної її реалізації виступає формулювання, планування та здійснення продовольчої політики, яка забезпечує адекватність та стабільність продовольчого постачання. Перша з них визначає загальний обсяг постачання, який має потенційно покривати загальну величину потреб в кількісному та якісному вимірі, а продукти харчування повинні бути безпечними для здоров'я і мати хороші харчові якості та сприяти максимальній тривалості життя. Друга – показує стійкість навколишнього середовища, економічну та соціальну стабільність, які забезпечують доступ людей до продуктів харчування.

Для підтримки продовольчої безпеки на належному рівні в регіонах необхідна розробка програм і відповідна система заходів по її підтримці. При цьому необхідно враховувати ряд чинників, що впливають на її рівень. Зокрема це забезпеченість земельними ресурсами, рівень деградації земель сільськогосподарського призначення, монополізація продовольчого ринку та тиск імпортованих товарів на внутрішній продовольчий ринок, державна підтримка сільгоспвиробників та мінімізація безробіття в сільській місцевості, повнота використання ресурсного потенціалу та оновлення основних фондів у АПК.

Аналіз рівня продовольчої безпеки регіону можна розділити на *два напрямки*: оцінка продовольчої безпеки регіону з точки зору рівня пропозиції на регіональному ринку продовольства і аналіз продовольчої безпеки регіону з позиції рівня попиту на регіональному ринку.

З метою підвищення продовольчої безпеки держави при реалізації інвестиційної політики забезпечується пріоритетність сільського господарства і переробних галузей агропромислового виробництва. Через механізми економічного регулювання у сільському господарстві стабілізується і збільшується норма нагромадження капіталу галузі та її інвестиційна привабливість.

Таким чином для вирішення завдань по забезпеченню продовольчої безпеки в регіонах доцільно взяти до уваги наступне:

- на основі аналітичного дослідження попиту населення на продукти харчування визначити співвідношення рівня доходів і цін, яке достатнє для забезпечення доступу населення до продуктів харчування за обґрунтованими медичними нормами в умовах ринкових рівноважних цін;
- на основі аналізу функціонування АПК визначити собівартість виробництва основних продуктів рослинництва, тваринництва та продуктів переробки та мінімально допустимі ціни реалізації для рентабельної роботи галузей АПК;
- на основі моделі імпорту продуктів харчування визначити систему митних тарифів та квот, які б забезпечували раціональний рівень аграрного протекціонізму та достатню конкурентність імпоротної продукції;
- на основі аналізу державного регулювання і моделі загального розвитку аграрного ринку розробити стратегію підтримки агропромислового виробництва, включаючи систему дотацій, субвенцій, субсидій тощо, які б забезпечували рівновагу попиту та пропозиції в допустимих межах продовольчої безпеки при мінімальних державних витратах.

Література:

1. Лукінов І. І. Продовольча безпека та її гострота у світовому вимірі // Економіка АПК. – 2001. – № 4. – С. 33-36.
2. Доманчук Д. П. Деякі економічні аспекти парадигми формування стратегії продовольчої безпеки в регіонах // Нова економічна парадигма у формуванні стратегії національної продовольчої безпеки України у XXI столітті. – К.: ІАЕ УААН, 2001. – С. 207-210.
3. Олійник В. М., Олійник О. В. Актуальні проблеми забезпечення продовольчої безпеки регіонів // Нова економічна парадигма у формуванні

стратегії національної продовольчої безпеки України у ХХІ столітті. – К.: ІАЕ УААН, 2001. – С. 198-203.

4. Саблук П.Т., Месель-Веселяк В.Я. Стратегічні напрями розвитку агропромислового комплексу України. – Київ., 2003. – С. 95-103.